

УДК 378
ББК 81.2(3)
Н 34

Наукові записки / Ред. кол.: В. Ф. Черкасов, В. В. Радул, Н. С. Савченко та ін. – Випуск 161 –
Серія: Педагогічні науки. – Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2018. – 274 с.

ISBN 978–7406–57–8
ISSN 2415–7988 (Print)
ISSN 2521–1919 (Online)
ICV 2016 = 54.23

Рецензенти: **Марушкевич А. А.**, доктор педагогічних наук, професор;
Хомич Л. О., доктор педагогічних наук, професор.

«Наукові записки. Серія: Педагогічні науки» внесено до Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук. Наказ Міністерства освіти і науки України № 241 від 09.03.2016 р.

Збірник зареєстровано в міжнародних наукометричних базах **Copernicus** і **Google Scholar**.

Редколегія:

Науковий редактор:

Черкасов В. Ф. – доктор педагогічних наук, професор ЦДПУ ім. В. Винниченка

Заступник наукового редактора:

Савченко Н. С. – доктор педагогічних наук, професор ЦДПУ ім. В. Винниченка

Відповідальний секретар:

Грозан С. В. – кандидат педагогічних наук, ст. викладач ЦДПУ ім. В. Винниченка

Редакційна колегія:

Абу Хусейн Д. – доктор філософії, заступник президента відділення післядипломної освіти, Аль-Касемі коледж, Бака Аль Гарбія, Ізраїль

Анісімов М. В. – доктор педагогічних наук, професор ЦДПУ ім. В. Винниченка

Гоктас О. – доктор філософії, професор технологічного факультету, Мула Сіткі Кочман Університет, м. Мула, Туреччина

Зія Ерділ Ю. – доктор філософії, професор, віце президент, Мула Сіткі Кочман Університет, м. Мула, Туреччина

Калініченко Н. А. – доктор педагогічних наук, професор ЦДПУ ім. В. Винниченка

Клім-Клімашевська А. – доктор педагогічних наук, професор Природничо-гуманітарного університету в Седльцах, Республіка Польща

Кротерс Г. – доктор філософії, професор Белфастського університету Ї Величності, Об'єднане Королівство Великобританії та Північної Ірландії

Кушнір В. А. – доктор педагогічних наук, професор ЦДПУ ім. В. Винниченка

Радул В. В. – доктор педагогічних наук, професор ЦДПУ ім. В. Винниченка

Радул О. С. – доктор педагогічних наук, професор ЦДПУ ім. В. Винниченка

Рангелова Е. – доктор педагогічних наук, професор, голова Міжнародної асоціації професорів слов'янських країн, Республіка Болгарія

Растрюгіна А. М. – доктор педагогічних наук, професор ЦДПУ ім. В. Винниченка

Садовий М. І. – доктор педагогічних наук, професор ЦДПУ ім. В. Винниченка

Сметанова Є. – доктор філософії, професор університету святих Кирила та Мефодія, м. Трнава, Словаччина

Ткаченко О. М. – доктор педагогічних наук, професор ЦДПУ ім. В. Винниченка

Шандрук С. І. – доктор педагогічних наук, професор ЦДПУ ім. В. Винниченка

Друкується за рішенням вченої ради Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
(протокол № 6 від 29.01.2018 року)

Статті подано в авторській редакції

© Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка, 2018

UDK 378
BBK 81.2(3)
A 34

Academic notes / Ed. board: V. F. Cherkasov, V. V. Radul, N. S. Savchenko, etc. – Edition 161. Series: Pedagogical Sciences. – Kropyvnytskyi: EPC of Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University, 2018. – 274 p.

ISBN 978–7406–57–8
ISSN 2415–7988 (Print)
ISSN 2521–1919 (Online)
ICV 2016 = 54.23

Reviewers: Marushkevich A. A., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor;
Khomych L. O., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor.

«Academic Notes. Series: Pedagogical Sciences» is included into the List of Scientific Professional Publications of Ukraine, which can publish the results of dissertations for obtaining scientific degrees of Doctor and Candidate of Sciences. Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine № 241 of 09/03/2016.

The collection is registered in the international catalogues of periodicals and database **Copernicus** and **Google Scholar**.

Editorial Board:

Academic editor:

Cherkasov V. F. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

Assistant of Academic editor:

Savchenko N. S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

Executive Secretary:

Grozan S. V. – Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Lecturer of Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

Editorial Board:

- Abu Hussain J.** – Deputy President of Graduate Studies, Al-Qasemi College, Baka Al Garbiah, Israel
Anisimov M. V. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University
Crothers G. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University
Goktas O. – Dean of Faculty of Technology, Mugla Sitki Kocman University, Turkey
Kalinichenko N. A. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University
Klim-Klimashevska A. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of Natural-humanitarian University of Siedlce, Republic of Poland
Kushnir V. A. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University
Radul O. S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University
Radul V. V. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University
Rangelova E. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, President of the International Association of professors of Slavonic countries, the Republic of Bulgaria
Rastrygina A. M. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University
Sadovyi M. I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University
Shandruk S. I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University
Smetanova E. – PhD, Head of Department of British and American Studies, Faculty of Arts, University of Saints Cyril and Methodius, Trnava, Slovakia
Tkachenko O. M. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University
Ziya Erdil Y. – Vice President, Mugla Sitki Kocman University, Turkey

*Published by the resolution of the Academic Council of the Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University
(Protocol № 6 of 29.01.2018)*

The articles are presented in the author's editing

© Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University, 2018

ЗМІСТ

ТУЛЕБІЄВ Абдуали Тулегенович, АКБАЄВА Шолпан Абильгазиевна ПЕРЕДНЯ АЗИЯ АБО МИСТЕЦТВО ДВОРІЧЧЯ.....	10
АНІСІМОВ Микола Вікторович ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ «СТАНДАРТИЗАЦІЇ І МЕТРОЛОГІЇ» У ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТАХ.....	16
БИРКА Маріан Філаретович ТЕХНОЛОГІЯ РОЗРОБКИ КОМПЕТЕНТІСНИХ ЗАВДАНЬ З ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН.....	20
КУЧАЙ Олександр Володимирович ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЛІДЕРСТВА У ВИХОВАННІ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА.....	27
ЛУКАШОВА Ніна Іванівна ПЕДАГОГІЧНЕ ПРОЕКТУВАННЯ У ФОРМУВАННІ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ХІМІЇ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО КОМПОНЕНТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	30
СІДОРОВ Вадим Ігоревич МЕТОД КУЛЬТУРНОГО АСИМІЛЯТОРА У СИСТЕМІ КРОСКУЛЬТУРНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ.....	35
СТРАТАН-АРТИШКОВА Тетяна Борисівна АВТОРСЬКА СПРОМОЖНІСТЬ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ РЕСУРС ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ МИСТЕЦЬКОГО СПРЯМУВАННЯ.....	39
ЧЕРКАСОВ Володимир Федорович ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО СМАКУ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА.....	44
ШАНДРУК Світлана Іванівна РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ В УКРАЇНІ: СВІТОВИЙ ДОСВІД.....	49
АБРАМОВА Оксана Віталіївна, ВДОВЕНКО Вікторія Віталіївна ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ.....	55
БІНИЦЬКА Катерина Миколаївна ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ У РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА.....	60
БЛАЖКО Олег Анатолійович ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ДО ВИКЛАДАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ КУРСІВ З ХІМІЇ У КЛАСАХ З ПОГЛИБЛЕНИМ ВИВЧЕННЯМ ПРЕДМЕТУ.....	66
БХІНДЕР Наталія Володимирівна ОРІЄНТИРИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРИКОРДОННИКІВ В РЕСПУБЛІЦІ ІНДІЯ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ.....	70
ГОРБЕНКО Олена Борисівна ХУДОЖНЯ ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ЯК ОСНОВА ТВОРЧО-ВИКОНАВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА-МУЗИКАНТА.....	76
ГРОМКО Тетяна Василівна САМОСТІЙНА РОБОТА З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ) ДЛЯ СТУДЕНТІВ ІСТОРИЧНОГО ФАХУ.....	80
ГУЦАЛО Емілія Ун-Сунівна, МАТЬЯШ Ольга Іванівна СУЧАСНЕ КОМУНІКАТИВНЕ ЗНАННЯ У СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ НАУК.....	87

ДОЛИННИЙ Юрій Олексійович СИСТЕМНИЙ ПІДХІД У ФОРМУВАННІ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ ДО РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ З ОБМЕЖЕНИМИ ФІЗИЧНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ.....	93
ЗОРОЧКІНА Тетяна Сергіївна СУТНІСТЬ І ПРОВІДНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ У XX ст.....	98
КАПІТАН Тетяна Анатоліївна ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ У СЕРЕДНІЙ ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ.....	105
КИСЛЕНКО Дмитро Петрович ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ З ОХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА БЕЗПЕКИ ЗА ДОПОМОГУЮ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	108
КОРОБЕЙНИКОВА Тетяна Ігорівна ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ДІАЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ З ВИКОРИСТАННЯМ НАВЧАЛЬНОЇ КОМП'ЮТЕРНОЇ ПРОГРАМИ «WISE».....	111
КОНДРАШОВ Микола Миколайович МЕТОДОЛОГІЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ.....	116
ЛИСЕНКО Людмила Олександрівна ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДАННЯ АНОТАЦІЙ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ ДО СТАТЕЙ ГУМАНІТАРНОГО СПРЯМУВАННЯ.....	120
НАЙДЬОНОВА Галина Георгіївна, ФУРДУЙ Ярослава Олегівна ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ.....	124
ОКОЛЬНИЧА Тетяна Володимирівна ІСТОРІОГРАФІЯ ЕТНОГРАФІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ Т. Г. ШЕВЧЕНКА, ЯК ДжЕРЕЛА ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ СХІДНИХ СЛОВ'ЯН.....	129
ОЛЕКСЕНКО Олена Олексіївна ПОЛІКУЛЬТУРНИЙ ПІДХІД ДО ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ.....	133
ОЛІЙНИК Олег Миколайович, МАЛАХОВА Жанна Володимирівна КОРЕКЦІЙНО-КОМПЕНСАТОРНИЙ ВПЛИВ ЗАСОБІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ПРОЦЕСІ РЕАБІЛІТАЦІЇ ШКОЛЯРІВ З РОЗЛАДОМ МОВЛЕННЯ.....	136
ПОЛЯКОВА Ганна Анатоліївна СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ.....	141
ПРИЙМАК Сергій Георгійович МОРФОФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗМУ СТУДЕНТІВ, ЩО СПЕЦІАЛІЗУЮТЬСЯ У ВОЛЕЙБОЛІ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ІГРОВОГО АМПЛУА.....	148
СЕРГЄЄВА Оксана Володимирівна ПРОЦЕС ФОРМУВАННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ.....	156
СМІРНОВА Ліна Леонідівна ПЕРЕКЛАД ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА БІЛІНГВАЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	159
ЧЕРЕДНІЧЕНКО Наталя Юріївна ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНЦІЯ ВЧИТЕЛІВ ПРОФІЛЬНИХ КЛАСІВ КРАЇН БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ.....	163

ЧИЧУК Антоніна Петрівна ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ СТАНУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В УНІВЕРСИТЕТАХ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ТА УКРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ НАВЧАЛЬНИХ ПЛАНІВ І ПРОГРАМ НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ «ПОЧАТКОВА ОСВІТА»).	167
ГУРАЛЬНИК Наталія Павлівна ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КОНТЕКСТ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ.	171
БУР'ЯНОВАТИЙ Олександр Миколайович, КОВАЛЬОВА Юлія Анатоліївна ФОРМУВАННЯ РУХОВИХ ЯКОСТЕЙ У СТУДЕНТІВ І КУРСУ НЕСПЕЦІАЛЬНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ, ЩО ЗАЙМАЮТЬСЯ У ВІДДІЛЕННІ ВІЙСЬКОВО-СПОРТИВНОГО БАГАТОБОРСТВА У ГРУПІ ПОЧАТКОВОЇ ПІДГОТОВКИ.	175
ГРИВКОВА Олена Яківна ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ НА ЗАСАДАХ ГЕНДЕРНО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ У НІМЕЧЧИНІ.	179
КЛИМЧУК Ангеліна Миколаївна ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ ЯК НАУКА ПРО МАЙСТЕРНІСТЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ВПРОВАДЖУВАТИ СУЧАСНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ.	184
РУДНІК Юлія Вікторівна МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: ТЕХНОЛОГІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ.	188
БУРЧАК Ігор Святославович СПЕЦИФІКА ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКІВ ДІТЯЧИХ КОЛЕКТИВІВ СПОРТИВНО-БАЛЬНОГО ТАНЦЮ.	194
ДРОЗД Вікторія Миколаївна ВІДЕО УРОК ТА ПРОГРАМИ ДЛЯ ЙОГО СТВОРЕННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ КРАВЦІВ У ПРОФЕСІЙНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ.	198
КОНЯШИНА Ірина Борисівна ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНОСПРОМОЖНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФАРМАЦЕВТІВ.	205
КРАСНОЖОН Валентина Олександрівна АКТУАЛЬНІ МЕТОДИ І ЗАСОБИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ДИСПЕТЧЕРІВ ОБСЛУГОВУВАННЯ ПОВІТРЯНОГО РУХУ У США.	210
КРИВОХИЖА Ірина Валентинівна ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ-МУЗИКАНТІВ У СУЧАСНІЙ ПОЛЬЩІ.	214
МОРГАЙ Лілія Анатоліївна ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ НИКИФОРА ЯКОВИЧА ГРИГОРІВА В ЕМІГРАЦІЇ (1920–1953 рр.).	217
ТВЕРДОХЛІБ Сергій Сергійович ЦІННІСНО-МОТИВАЦІЙНИЙ КОМПОНЕНТ У КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ І ІНТЕРПРЕТАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ХОРЕОГРАФІЇ.	223
ХАЧАТРЯН Єва Левонівна РЕЗУЛЬТАТИ ПІЛОТНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ ЩОДО ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ ДИСКУРСИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ЕКОНОМІКИ.	228
ШЕРЕМЕТ Павло Миколайович МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОГО ІМІДЖУ ВЧИТЕЛЯ ІСТОРІЇ У ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ОСВІТІ.	232
АНОТАЦІЇ	237

УДК 378.14:371.134:811.1:055.591.6

РУДНІК Юлія Вікторівна -

викладач кафедри іноземних мов і методик їх навчання, аспірант
Київського університету імені Бориса Грінченка

y.rudnik@kubg.edu.ua

МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: ТЕХНОЛОГІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Питання підвищення якості освіти загалом, та підготовки педагогічних кадрів, зокрема, перебувають сьогодні у центрі уваги, й зумовлені євроінтеграційними та глобалізаційними тенденціями. Значні зміни та реформування особливо стосуються початкової ланки освіти, а саме, від уведення вивчення іноземної мови (ІМ) з першого класу за Державним стандартом загальної початкової освіти (2012 р.) до прийняття нових навчальних планів початкової школи (ПШ) (2016 р.). Одним із аспектів якісної підготовки вчителів ПШ сьогодні серед іншого є формування їх готовності до застосування інноваційних технологій навчання ІМ. Це насамперед обумовлено сучасною парадигмою освіти, що характеризується зростанням інформації та швидким розвитком і зміною техніки та технологій, що й визначає актуальність розробки моделі підготовки вчителів ПШ до застосування інноваційних технологій навчання ІМ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аспекти моделювання як способу представлення процесу професійної підготовки вчителів ПШ досліджувались зарубіжними та вітчизняними науковцями [1, с. 14]. Відтак, Л. Коваль побудувала модель системи професійної підготовки майбутніх учителів ПШ до застосування загальнонавчальних технологій, О. Комар – теоретичну модель підготовки майбутніх учителів ПШ до запровадження інтерактивної технології, С. Мартиненко – модель підготовки вчителя ПШ до діагностичної діяльності, О. Писарчук – модель підготовки вчителя ПШ до організації освітньо-розвивального середовища.

Перелік досліджень присвячених педагогічному моделюванню не є завершеним, проте можна констатувати, що питання підготовки вчителів ПШ до застосування інноваційних технологій навчання ІМ не стало об'єктом спеціального наукового пошуку.

Мета статті – теоретично обґрунтувати

модель підготовки вчителів ПШ до застосування інноваційних технологій навчання ІМ та визначити етапи її реалізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Здійснення поставленої мети обумовлює систематизацію понятійного апарату дослідження. Звернемося до наукової літератури, де поняття «модель» у перекладі з французької (modèle) означає уявну або матеріально-реалізовану систему, котра відображає або відтворює об'єкт дослідження ... і здатна змінювати його так, що її вивчення дає нову інформацію стосовно цього об'єкту [4, с. 516]. За визначенням Великого тлумачного словника сучасної української мови «модель» – це зразок якого-небудь нового виробу, взірцевий примірник чогось; зразок, що відтворює, імітує будову і дію якого-небудь об'єкта, використовується для одержання нових знань про об'єкт; уявний чи умовний (зображення, опис, схема і т. ін.) образ якого-небудь об'єкта, процесу або явища, що використовується як його «представник» [2, с. 683].

Моделювання – метод створення і дослідження моделей [6]; пізнавальної й управлінської діяльності, який дозволяє адекватно і цілісно відобразити в модельних уявленнях сутність, найважливіші якості і компоненти системи (у нашому випадку – підготовки майбутніх вчителів ПШ до застосування інноваційних технологій навчання ІМ), одержати інформацію про її минулий, теперішній і майбутній стан, можливості та умови побудови, функціонування і розвитку [8].

Під моделюванням процесу підготовки вчителів ПШ до застосування інноваційних технологій навчання ІМ ми розуміємо створення прогностичної моделі, результатом якої має стати сформована готовність до вищезазначеного виду діяльності. Це в свою чергу, передбачає наукове обґрунтування мети, завдань, принципів, підходів, умов, загальних напрямів діяльності, етапів, форм та методів підготовки, а також визначення рівнів та результату побудованої моделі.

В основу побудови моделі було покладено дотримання вимог, без яких

модель втрачає свої модельні властивості, а саме: інгерентність, простота та адекватність [5]. Інгерентність передбачає достатній рівень узгодженості моделі з середовищем, тобто з освітньо-культурним середовищем, в якому вона буде функціонувати. Простота моделі передбачає її доступність та зрозумілість, легкість для застосування. Адекватність полягає у можливості за допомогою моделі досягнути поставленої мети відповідно до визначених критеріїв, а також зумовлює точність та істинність моделі. До того ж у процесі побудови педагогічної моделі було дотримано основних дидактичних принципів, а саме: науковості, наочності, систематичності й послідовності та доступності.

Процес підготовки вчителів ПШ, зокрема, її іншомовний аспект покладений в основу побудови моделі, відображений у її структурі, яка складається із цільового, змістового, концептуального, процесуального та оцінювального компонентів, взаємозв'язок та дотримання етапності яких гарантує реалізацію мети і досягнення результату, оскільки весь процес підготовки складає певний механізм, від постановки конкретних завдань, обґрунтування та вибору теорій, технологій, методів та форм до застосування інструментів систематичного моніторингу з метою перевірки її дієздатності.

Як відомо, ефективність підготовки вчителів ПШ до будь-якого виду діяльності залежить від чітко сформульованої мети, а також визначених завдань, що дозволяють конкретизувати процес дослідження, визначити засоби досягнення цілі та складають перший цільовий компонент моделі. До того ж мета є прогнозованим результатом моделювання, від якої залежить траєкторія дослідницької діяльності і в нашому випадку визначена, як підготовка вчителів ПШ до застосування інноваційних технологій навчання ІМ. Вона деталізується вирішенням таких завдань: формування інноваційного мислення, гнучкості та креативності, умінь генерувати нестандартні ідеї; засвоєння системи психолого-педагогічних, лінгвістичних та інформативних знань на засадах міжпредметних зв'язків; засвоєння системи понять та уявлень про інноваційні технології навчання ІМ та їх застосування у навчальному процесі; розвиток умінь організації уроків ІМ із застосуванням інноваційних технологій навчання.

Змістовий компонент моделі, зумовлений метою моделювання та охоплює систему навичок і умінь, що представлені переліком компетентностей, які необхідні

вчителям ПШ для здійснення професійної діяльності у контексті проблематики нашого дослідження. Як зазначено у документі «Гармонізація освітніх структур у Європі» (проект Тьонінг), загальноприйнятим є поділ компетентностей на загальні (generic competences, transferable skills) та фахові (subject specific competences) [3]. До першої групи універсальних навичок і умінь включають інструментальні, міжособистісні та системні компетентності [7], перші з яких охоплюють когнітивні, методологічні, технологічні та лінгвістичні здатності; другі – навички спілкування, соціальної взаємодії та співпраці; треті – здатності, уміння і навички, що стосуються систем в цілому, поєднання розуміння, сприйнятливості та знань. Така класифікація виявляється логічною, оскільки вищезазначені компетентності, визнані багатьма роботодавцями і випускниками у процесі анкетування у рамках проекту Тьонінг [7] та, на нашу думку, є базовими для формування фахових компетентностей вчителів ПШ, а саме: психолого-педагогічної, іншомовної комунікативної, лінгвокраїнознавчої, лінгводидактичної, полікультурної та інноваційної. Такий перелік зумовлений специфікою професійної діяльності вчителів ПШ, а саме необхідністю розумітись на психологічних особливостях вікової категорії молодших школярів; здійснювати іншомовне навчання, з урахуванням фонових знань та загальнокультурних цінностей; знати методику та закономірності процесу навчання ІМ; здійснювати міжкультурну взаємодію та комунікацію; застосовувати інноваційні технології навчання ІМ.

Наступним структурним елементом реалізації процесу підготовки вчителів ПШ до застосування інноваційних технологій навчання ІМ, зазначеним у моделі, є її концептуальний блок, який містить теорії, підходи та принципи. Застосування положень гуманізму, есенціалізму, біхевіоризму, прагматизму, когнітивного конструктивізму та постмодернізму, на наш погляд, є невід'ємною теоретичною основою у процесі підготовки вчителів ПШ до застосування інноваційних технологій навчання ІМ, що зумовлено їх концептуальними засадами у освіті. Відтак, гуманізм передбачає реалізацію принципів диференціації та індивідуалізації у процесі навчання, спрямованість на активізацію творчого потенціалу особистості, демократичний стиль спілкування, есенціалізм – існування комплексу знань і цінностей, обов'язкових для оволодіння, біхевіоризм – структурованість програм та постійний

зворотній зв'язок, прагматизм – акцент на практичній дослідницькій діяльності, когнітивний конструктивізм – правильність організації навчання, як активного процесу пізнання, постмодернізм – заперечення умовностей, заохочення інновацій, корисність, практичність та результативність знань. З урахуванням інноваційної складової діяльності вчителів ПШ на уроках ІМ, а саме застосування інноваційних технологій навчання, теоретичні положення гуманізму враховуються при їх виборі, есенціалізму – при визначенні їх доцільної кількості, біхевіоризму – рефлексії професійної діяльності, прагматизму – реалізації діяльнісного підходу, а також навчанні заснованого на дослідженні, когнітивного конструктивізму – з метою актуалізації пізнавальної діяльності та формування навичок навчання упродовж життя, що є невід'ємним у зв'язку з систематичною появою інноваційних технологій навчання ІМ, постмодернізму – активізації інноваційної діяльності вчителів ПШ.

Вищезазначені теоретичні положення реалізуються завдяки правильно підібраним підходам, що зумовлюють способи конструювання педагогічної діяльності, а також взаємовідносини суб'єктів освітнього процесу, що, відображено, зокрема, у тлумаченні поняття «підхід», а саме: сукупність способів, прийомів, впливів та ставлення на кого-, що-небудь [2]. Відтак, у межах концептуального блоку моделі підготовки вчителів ПШ до застосування інноваційних технологій навчання ІМ виділяємо компетентнісний, комунікативний, особистісно-орієнтований, диференційований, діяльнісний, інтегрований, аксіологічний та акмеологічний підходи, які, на наш погляд, забезпечать створення умов для формування гнучкості та креативності мислення, уміння генерувати нестандартні ідеї завдяки їх загальній орієнтації на потреби студента, а також спрямованості на створення власної траєкторії навчання. Компетентнісний підхід передбачає забезпечення формування ключових компетентностей і є студентоцентризованим, комунікативний – мовленнєву спрямованість процесу навчання ІМ, тобто наближення спілкування до реальних умов, особистісно-орієнтований – задоволення освітніх потреб особистості, свободи її думки, мислення, суджень та індивідуальної спрямованості навчання, диференційований – врахування індивідуальних і психологічних особливостей та вибір відповідних форм, методів, прийомів навчання, діяльнісний – розвиток творчого потенціалу особистості через включення у

діяльність, розвиток дослідницьких навичок та ініціативності, інтегрований – цілісність знань і умінь та забезпечення їх фундаментальності, аксіологічний – розвиток загальнолюдських цінностей, акмеологічний – підвищення якості професійної підготовки вчителів ПШ та їх орієнтацію на постійний професійний розвиток. Саме такий комплекс визначених підходів гарантує створення сприятливого іншомовного навчального середовища, що забезпечить необхідну мотивацію, простір та методичний інструментарій для оволодіння методами, формами, принципами застосування інноваційних технологій навчання ІМ майбутніми вчителями ПШ, завдяки автономності та акценту на розвитку у першу чергу їх творчості, що відповідно стимулює розвиток інноваційної складової їх професійної компетентності. Не можемо не погодитись із важливістю мотиваційного компонента в особистісній структурі фахівця, яка є потужним рушієм у контексті професійної діяльності вчителів ПШ [9].

Реалізація підготовки вчителів ПШ до застосування інноваційних технологій навчання ІМ у контексті вищезазначених підходів можлива за умови дотримання таких загальнодидактичних принципів, як-от: доступності, систематичності і послідовності, науковості, індивідуалізації та диференціації, активності та професійного спрямування. Принцип доступності полягає в урахуванні індивідуальних можливостей студентів щодо опанування інноваційними технологіями навчання ІМ, принцип систематичності і послідовності – у поетапному ускладненні матеріалу, а також встановленні логічних зв'язків між вищезазначеними технологіями у процесі професійної підготовки, принцип науковості – в актуальності досліджуваних технологій навчання ІМ відповідно до останніх наукових досліджень та їх результатів, принцип індивідуалізації та диференціації – у спрямованості на реалізацію індивідуального підходу та допомогу у побудові власної траєкторії навчання, а також розумінні сутності навчання протягом життя, принцип активності – у новій ролі студента – активного й самостійного здобувача знань з інноваційних технологій навчання ІМ, принцип професійного спрямування – у загальній професійній спрямованості процесу навчання, значущості набуття практичних умінь щодо застосування вищезазначених технологій. У рамках методичних принципів підготовки вчителів ПШ до застосування інноваційних технологій навчання ІМ, вважаємо невід'ємними такі принципи, а

саме: включеність в інноваційну діяльність та принцип фасилітації. Під першим розуміємо формування інноваційного мислення студента та забезпечення інноваційного середовища для його навчання з метою розвитку його творчого потенціалу, створення сприятливих умов для генерування ним інноваційних ідей у навчанні ІМ. Принцип фасилітації полягає в уміннях викладача добирати найбільш дієві методи, форми і засоби навчання, що спрямовані на задоволення студентських потреб у процесі їх професійного становлення.

Ефективна підготовка вчителів ПШ до застосування інноваційних технологій навчання ІМ має забезпечуватись шляхом обрання ефективних елементів процесуального компоненту моделі. До складу вищезазначеного компоненту входять: форми організації процесу навчання, методи, технології, засоби і форми навчання. До форм організації процесу навчання було включено дві групи: аудиторні та позааудиторні. Ми розділили кожен з них на традиційну та інноваційну форми організації процесу навчання, оскільки саме їх оптимальне співвідношення дозволить забезпечити ефективність професійної підготовки вчителів ПШ до застосування інноваційних технологій навчання ІМ. Така гармонія сприятиме не лише систематичному засвоєнню та запам'ятовуванню інформації (традиційне навчання), а й активізації суб'єкта навчання, формування його навичок самоконтролю та рефлексії (інноваційне навчання).

До традиційних аудиторних форм організації процесу підготовки майбутніх вчителів ПШ до застосування інноваційних технологій навчання ІМ відносимо лекції, практичні, семінарські заняття, консультації; до групи інноваційних аудиторних форм – нестандартні лекційні, семінарські і практичні заняття (лекції-конференції, лекції-брейнстормінг, Skype-семінари, семінари-екскурсії, семінари-брейнстормінг, семінари-дискусії, семінари-конференції, семінари-розв'язання проблемних завдань, семінари – прес-конференції, семінари – «мозковий штурм»), практичні заняття-екскурсії тощо), майстер-класи, вебінари та інсценізації, що передбачають значну активність суб'єктів навчання та забезпечують інтерактивність освітнього процесу. Перелік традиційних позааудиторних форм складає самостійна робота, педагогічна практика, конференції, круглі столи, семінари, курсова і бакалаврська роботи, індивідуальні науково-дослідні завдання та предметні гуртки; перелік інноваційних позааудиторних форм –

майстер-класи, вебінари, партнерства «університет-школа», обміни і стажування. Такий вибір традиційних та інноваційних форм обумовлений необхідністю залучення найкращого зарубіжного досвіду, зокрема, через Skype-семінари, участю гостей лекторів у проведенні семінарів-дискусій, семінарів-конференцій та ін., а також завданням формування іншомовних комунікативних навичок фахівця для вільного вирішення ситуацій у реальному житті, що стає можливим завдяки застосуванню семінарів-розв'язання проблемних завдань тощо.

Крім вищезазначених форм організації процесу підготовки вчителів ПШ до застосування інноваційних технологій навчання ІМ, у структурі процесуального компоненту визначаємо методи і технології навчання, які, на нашу думку, є ефективними у процесі підготовки вчителів ПШ у розрізі проблематики представленого дослідження, а саме: проблемно-пошукові, евристичні та дослідницькі методи, інтерактивні, пояснювально-ілюстративні, а також контекстне навчання, ситуативне моделювання (кейс-метод), метод проєктів, ділові ігри, квести, (веб-квести), вікторини, тренінги (спід-тренінги) та застосування мультимедійних технологій. Доцільність визначеного вище переліку методів і технологій навчання обумовлена їх професійною спрямованістю, зокрема, вирішенням педагогічних ситуацій у рамках проблемних технологій та різноманітних кейсів, дослідженням різних аспектів та особливостей майбутньої професійної діяльності – проєктних технологій, а також цілеспрямована підготовка до застосування конкретних технологій навчання ІМ – тренінгів, вікторин тощо. До того ж усі вони спрямовані на активізацію студента як суб'єкта навчання, розвиток його критичного мислення та творчих ідей, формування його пізнавальних навичок та навичок співробітництва, уміння вирішувати проблеми та працювати з інформацією.

Ефективна реалізація вищезазначених методів і технологій навчання, що сприяє успішному формуванню готовності вчителів ПШ до застосування інноваційних технологій навчання ІМ, не можлива без вибору відповідних засобів навчання. На нашу думку, для підготовки вчителів ПШ до застосування інноваційних технологій навчання ІМ такими засобами можуть бути: монографії, наукові статті, традиційні паперові та інноваційні мультимедійні посібники, тренажери, комп'ютерні навчальні програми, мережеві сервіси, онлайн-ігри,

відео-уроки, блоги та електронні навчальні курси тощо. У зв'язку з швидким розвитком технологій інформація щодо різноманітних інноваційних технологій навчання ІМ з'являється в першу чергу в Інтернеті, тому мережеві сервіси, блоги та мультимедійні посібники, на нашу думку, оперують більшим об'ємом інформації з цього питання, а відсутність друкованих підручників компенсується розробкою авторських курсів на базі електронних навчальних платформ, наприклад Moodle. З уведенням нових вимог щодо розміщення повнотекстових наукових робіт, монографії також стають потужним джерелом для отримання знань щодо інноваційних технологій навчання ІМ у ПШ.

Застосування наукової фахової літератури є невід'ємним компонентом підготовки педагога, оскільки по-перше, це авторитетні дослідження науковців, які формують наукову думку та світогляд освітян у контексті сучасної парадигми освіти, а також впливають на майбутні наукові пошуки молодих вчених, по-друге, серед переліку функцій вчителів ПШ, безумовно є наукова, що визначає необхідність їх участі у конференціях, семінарах, тренінгах, підвищення професійної кваліфікації тощо, та передбачає уміння ділитись власним професійним досвідом, що у свою чергу зумовлює потребу готовності працювати з цими джерелами інформації. Студентська аудиторія сьогодні не може відмовитись від традиційних посібників, що зумовлено не достатньою кількістю мультимедійних, які набувають популярності останнім часом, а також необхідністю поєднання як традиційних так і інноваційних засобів навчання. Зрештою, одним із потужних джерел інформації сьогодні є Інтернет. Кількість представлених тренажерів, комп'ютерних навчальних програм, мережевих сервісів, онлайн-ігор, відео-уроків, блогів та електронних навчальних курсів тощо, що формують іншомовну комунікативну компетентність величезна. Зокрема, такі потужні сервіси, як-от: Lingualeo, Duolingo, Puzzle English, Busuu стають дедалі більш затребуваними. Доцільність їх застосування зумовлена необхідністю створення іншомовного середовища для оволодіння ІМ не лише в аудиторії, недостатньою кількістю аудиторних годин, відведених на опанування дисципліни, додатковою самостійною роботою студентів, або застосуванням моделей перевернутого та змішаного навчання, що не можливе без вищезазначених ресурсів.

Підготовка вчителів ПШ до

застосування інноваційних технологій навчання ІМ може здійснюватись у очному, заочному, дистанційному форматах, у формі електронного навчання (e-learning), мобільного навчання (m-learning), перевернутого навчання (f-learning), змішаного (комбінованого) навчання (blended learning), інноваційної моделі Е-навчання «1 учень: 1 комп'ютер», а також масових відкритих онлайн-курсів (МООС) (Massive open online course). Як засвідчує досвід, найбільша ефективність у процесі підготовки вчителів ПШ у контексті проблематики дослідження можлива сьогодні за умови ефективного вибору форм навчання, а також застосування особистісно-орієнтованого підходу до цього процесу, оскільки спостерігаємо тенденцію працевлаштування студентів напряму підготовки «Початкова школа» вже з 2-го курсу, а також їх перехід на індивідуальний графік навчання, що зумовлює необхідність перегляду форм навчання. У зв'язку з цим дедалі популярнішим у процесі підготовки майбутніх учителів ПШ є перехід, або поєднання аудиторних годин з дистанційною формою навчання, що є насправді моделлю комбінованого навчання. Розвиток інформаційних технологій зумовлює включення елементів мобільного навчання, а завдяки освітнім ініціативам корпорації Intel імплементації інноваційної моделі Е-навчання «1 учень :1 комп'ютер». Враховуючи необхідність реалізації принципу навчання протягом життя, а також систематичного підвищення кваліфікації, яка на нашу думку, може починатись вже на етапі навчання у вищому навчальному закладі, унікальним середовищем навчання стають масові онлайн-курси на зразок Microsoft Imagine Academy, Prometheus тощо, а також різноманітні програми Intel. Їх логічність, структурованість, оновлюваність, професійна спрямованість, варіативність сприяють ефективності, результативності та розвитку необхідних професійних навичок майбутніх учителів ПШ, що визначені у їх меті.

Оцінювальний компонент моделі підготовки вчителів ПШ до застосування інноваційних технологій навчання ІМ дозволяє здійснювати процес моніторингу сформованості вищезазначеного феномену і включає такі блоки, як от: методи оцінювання, критерії та рівні сформованості готовності. До групи методів оцінювання включаємо анкетування, тестування, бесіди, спостереження, модульні контрольні роботи, творчі проекти, самостійні роботи та наукові статті, що дозволяють систематично

отримувати зворотній зв'язок і визначати рівень знань, умінь та навичок. Застосування традиційних методів анкетування, тестування, бесід, спостережень тощо доведена. Участь студентів у наукових конференціях, на нашу думку, є недооціненою, оскільки це не лише потужний інструмент оцінювання, але й мотивації до майбутньої професійної та наукової діяльності. Зокрема, кількість студентів (на прикладі Київського університету імені Бориса Грінченка), що щороку приймають участь у наукових заходах збільшується, що свідчить про вірно обрану траєкторію їх професійної підготовки.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Ефективна реалізація моделі підготовки вчителів ПШ до застосування інноваційних технологій навчання ІМ передбачає чітке визначення етапів, мети, завдань моделювання, змісту та концептуальної основи цього процесу, правильного вибору форм, методів, технологій та засобів навчання, а також безпосереднього дотримання організаційно-педагогічних умов. Матеріал, викладений в межах статті не вичерпує теми дослідження, тому перспективою подальших розвідок є продовження дослідження окремих компонентів моделі, зокрема, аналіз організаційно-педагогічних умов підготовки вчителів ПШ до застосування інноваційних технологій навчання ІМ.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Бахмат Н. В. Педагогічне моделювання як складова фахової готовності вчителя початкових класів / Н. В. Бахмат // Педагогічна освіта: теорія і практика. – 2011. – № 7. – С. 14–20.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел]. – К.: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2004. – 1440 с.
3. Вступне слово до Проекту Тьюнінг – гармонізація освітніх структур у Європі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.unideusto.org/tuningeu/images/stories/documents/General_Brochure_Ukrainian_version.pdf. – Назва з титул. екрану.
4. Енциклопедія освіти / Академія педагогічних наук України [гол. ред. В. Г. Кремень]. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
5. Новиков А. М. Методология образования. Издание второе / А. М. Новиков. – М.: «Эгвес», 2006. – 488 с.
6. Педагогічний експеримент: навч.-метод. посіб. / [укладач О. Е. Жосан]. – Кіровоград: Видавництво КОІППО імені Василя Сухомлинського, 2008. – 72 с.

7. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації / Авт.: [В. М. Захарченко, В. І. Луговий, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова]; за ред. В. Г. Кременя. – К.: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с.

8. Столяренко О. В. Моделювання педагогічної діяльності у підготовці фахівця: навчально-методичний посібник / О. В. Столяренко, О. В. Столяренко. – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. – 196 с.

9. Yurchenko O. Development of the motivational component of future primary school teachers readiness to forming the social competence of the pupils. The Advanced Science Journal. 2017. – Vol. 2017 – Issue 01. p. 52–57. DOI: 10.15550/ASJ.2017.01/052.

REFERENCES

1. Bakhmat, N. V. (2011). *Pedagoghichne modeljuvannja jak skladova fakhovoji ghotovnosti vchytelja pochatkovykh klasiv*. [Pedagogical modeling as a part of primary school teacher's professional readiness]. *Pedagoghichna osvita: teorija i praktyka*.
2. Busel, V. T. (2004). *Velykyj tлумачnyj slovnyk suchasnoji ukrajinskoji movy*. [Large explanatory dictionary of Ukrainian language]. Kyiv.
3. *Vstupne slovo do Proektu Tjyughingh – gharmonizacija osvitynih struktur u Jevropi*. [The introduction to the Tuning project – harmonization of educational structures in Europe] [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.unideusto.org/tuningeu/images/stories/documents/General_Brochure_Ukrainian_version.pdf. – Nazva z tytul. ekranu.
4. Kremenj, V. G. (2008). *Encyklopedija osvity*. [The education encyclopedia]. Kyiv.
5. Novikov, A. M. (2006). *Metodologija obrazovanija. Izdanie vtoroe*. [The methodology of education. Second edition]. Moscow.
6. Zhosan, O. E. (2008). *Pedagoghichnyj eksperiment: navch.-metod. posib*. [Pedagogical experiment: manual]. Kirovograd: Vydavnytvo KOIPPO imeni Vasylja Sukhomlyns'kogo.
7. Kremen V. G. (2014). *Rozroblennja osvitynih prohram. Metodychni rekomendaciji*. [The development of educational programs. Methodological recommendations]. Kyiv. DP «NVC «Priorytety».
8. Stoljarenko, O. V. (2015). *Modeljuvannja pedagoghichnoji dijalnosti u pidgotovci fakhivcja: navchalno-metodychnyj posibnyk*. [Modelling of pedagogical activity in the specialist's training]. Vinnycja: TOV «Nylan-LTD».
9. Yurchenko, O. (2017). Development of the motivational component of future primary school teachers readiness to forming the social competence of the pupils. The Advanced Science Journal. Vol. 2017 – Issue 01. p. 52 – 57. DOI: 10.15550/ASJ.2017.01/052.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

РУДНИК Юлія Вікторівна – викладач кафедри іноземних мов і методик їх навчання Київського університету імені Бориса Грінченка.

Наукові інтереси: професійна підготовка вчителів початкової школи до застосування інноваційних технологій навчання іноземних мов.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

RUDNIK Yuliia Viktorivna – lecturer of Foreign languages and methodology department of Borys Grinchenko Kyiv University.

Circle of scientific interests: primary school teachers' professional training to the innovational foreign language technologies usage.

Дата надходження рукопису 16. 10. 2017 р.

Рецензент – д.п.н. професор С. І. Шандрук

УДК 793.33.071

БУРЧАК Ігор Святославович –

аспірант Рівненського державного гуманітарного університету

e-mail: isburhcak@gmail.com

СПЕЦИФІКА ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКІВ ДИТЯЧИХ КОЛЕКТИВІВ СПОРТИВНО-БАЛЬНОГО ТАНЦЮ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Сьогодні мистецтво бального танцю займає одне із провідних позицій у художній творчості, свідченням чого є велика кількість гуртків, самодіяльних колективів та ансамблів спортивно-бального танцю в кожному місті України. Щотижня організовуються рейтингові та класифікаційні змагання і конкурси зі спортивно-бального танцю, проводяться безліч хореографічних фестивалів у даному напрямку, підвищується рівень виконавської майстерності танцівників. Все це спонукає готувати конкурентоспроможних фахівців у галузі спортивно-бального танцю, здатних творчо мислити та приймати правильні рішення в різних педагогічних ситуаціях, і, безумовно, мати сформовані вміння керівника колективу.

Одним із пріоритетних напрямків фахової підготовки майбутніх хореографів в колективі спортивно-бального танцю є формування їхніх знань щодо специфіки керівницької діяльності. Від рівня сформованості специфіки керівницької діяльності хореографа в роботі з дітьми залежить ефективність і якість хореографічного навчання та розвитку дітей, результативність їх всебічного розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання фахової підготовки майбутніх педагогів-хореографів, керівників хореографічних колективів висвітлювали науковці: Л. Андрощук, О. Бурля, С. Забрєдовський, О. Таранцева, Т. Тарасенко, Т. Сердюк, М. Рожко, Ю. Ростовська, Ю. Шмакова. Досліджуючи проблему професійної підготовки

хореографів, вчені наголошують на необхідності професійно-педагогічної освіти, удосконаленні професійних якостей педагога, сформованості теоретичної, методичної, виконавської та психологічної основ навчання, виробленні власного індивідуального стилю діяльності.

Аналіз досліджень і публікацій показав, що проблемі діяльності керівників в хореографічних колективах присвячені праці вчених: Г. Березової, Л. Бондаренко, А. Брусніциної, О. Мартиненко, О. Риндіної, А. Тараканової, П. Фриз, А. Шевчук та інші. Зокрема спортивно-бального танцю: Р. Блок, Т. Павлюк, А. Белікової, Д. Єрмаков, Ю. Соколовського. Науковцями розглядалися завдання та зміст навчально-виховної діяльності в дитячих хореографічних колективах, методи викладання хореографії в різні вікові періоди учасників, естетичне та моральне виховання дітей засобами танцю.

Незважаючи на досить велику кількість наукових досліджень, присвячених проблемі професійної діяльності керівників хореографічних колективів, аналіз досліджень дозволив нам зробити висновок, що проблемі специфіки діяльності керівників дитячих колективів спортивно-бального танцю приділялося недостатньо уваги.

Метою статті є розкриття змісту діяльності керівника дитячого колективу спортивно-бального танцю з її специфічними особливостями.

Виклад основного матеріалу дослідження. Слід зазначити, що поняття колектив розуміють як соціальну групу вищого рівня розвитку, з певною організаційною структурою, що поєднана